

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 9

YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
1.DÖNEM 2.YAZILI

Aşağıda verilen şiiri inceleyerek istenen bilgileri boş bırakılan yerlere yazınız.

Ümidim yılların seline düştü
Saçının en titrek teline düştü
Kuru yaprak gibi eline düştü
İstersen rüzgâra salıver gitsin

Nazım birimi:

Kafiye şeması:

Kafiye türü:

Redif:

Bu dizeler kaçlı hece ölçüsü ile yazılmıştır? Durağını bir dize üzerinde uygulayarak gösteriniz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle tamamlayınız.

Metinler, …………………………………………… ve ……………………………………….… olmak üzere ikiye ayrılır.

XIV. yüzyılda İtalyan edebiyatında ………………………….. yazdığı ……………………… adlı eser, hikâye türünün ilk örneği kabul edilir.

Ahmet Mithat Efendi'nin ………………………………….. adlı eseri Türk edebiyatında ilk hikâye örneğidir. Teknik açıdan güçlü, Batılı örneklere benzeyen ilk hikâye ise Samipaşazade Sezai'nin ………………………………….. adlı eseridir.

Ölçülü, uyaklı dizelerle yazılan metinlere ………………………… adı verilir.

Refik Halid Karay, dönemin çeşitli dergilerinde ………………… takma adıyla yazdığı hiciv yazılarıyla tanınmıştır.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle tamamlayınız.

Sait Faik Abasıyanık, Türk edebiyatında .... hikâyesinin en önemli temsilcisidir.

Makale ve eleştiri .... oluşan öğretici metinlerdir.

Anlatmaya bağlı edebî metinlerde olayın merkezinde bulunan ait olduğu toplumsal sınıfın özelliklerini üzerinde toplayan kişiye ...., toplumsal tabakayı değil sadece kendini temsil eden kişiye .... denir.

Bir dilin tarihî gelişim sürecinde, metinlerle takip edilebilen dönemlerden önce o dilden ayrılmış ve farklı biçimde gelişmiş kollarına .... denir.

Aşağıda Türk edebiyatının dönemlerini gösteren tabloda boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

TÜRK EDEBİYATININ DÖNEMLERİ

İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı	İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk edebiyatı	Batı Etkisinde gelişen Türk Edebiyatı
	Halk Edebiyatı	
		Fecriati Topluluğu

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yazınız.

- Edebiyat; tarih, sosyoloji, psikoloji gibi alanlarla ilişki içindedir. (   )
- Türkiye Türkçesinin yazı dilinde İstanbul ağzı esas alınmıştır. (   )
- Konuşma dilinin kullanım alanı yazı diline göre daha geniştir. (   )
- Fabl, masal ve halk hikâyesi göstermeye bağlı metinler arasında yer alır. (   )
- Manzumede anlatılanlar düzyazıyla ifade edilebilirken şiirde anlatılanlar düzyazıyla ifade edildiğinde sanat değeri kaybolur.(   )
- Dizelerde aynı ünlülerin ahenk sağlayacak şekilde sıkça tekrarlanmasına aliterasyon denir. ( )

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yazınız.

- Halk şiirinde âşıkların mahlas almalarına, adlarını veya mahlaslarını kullanmalarına vezin denir. ( )
- Güzel sanatlar; işitsel (fonetik), görsel (plastik) ve dramatik (ritmik) sanatlar olmak üzere üç gruba ayrılır. ( )
- Edebî eserler, öznel bir bakışla güzelliğe ulaşmayı, kişiye estetik zevk kazandırmayı amaçlar. ( )
- Şiirde konuşan, şairin sesini ve söyleyişini emanet ettiği kişi ya da varlığa söyleyici denir. ( )
- Divan şairlerinin şiirlerinde kullandığı takma ada mahlas adı verilir. ( )

Serim, düğüm ve çözüm bölümlerine uygun olarak yazılan ve mantıksal bir sıralamayla sonuca ulaşılan bu hikâyelerde, kahramanların ve çevrenin tasvirine önem verilirken okuyucuda merak ve heyecan uyandırılır.

Bu cümleden hareketle aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

Hikâye türü:

Türk edebiyatındaki en önemli temsilcisi:

Dünya edebiyatındaki en önemli temsilcisi:

O günden geri güler yüz, tatlı dil ile günlerini gün etmişler; gel zaman git zaman, kısmeti de açılmış kızın; kırk gün, kırk gece toy, düğün etmişler; balı kaymağa katıp yemiş içmiş, muradlarına ermişler.

Darısı yurdumuzun güzelleri başına!

Bu metin masalın hangi bölümünden alınmıştır, kısaca açıklayınız.

Aşağıda verilen şiirleri inceleyip bu şiirlerin konusuna göre hangi şiir türü olabileceğini nedenleriyle beraber karşılarındaki boşluklara yazınız.

Şiir	Türü	Nedeni
Görmediği gün yoktur sürü peşinde bizi Her gün aynı pınardan doldurup testimizi Kırlara açılırız çıngıraklarımızla Kırlarda buluşuruz kızımız, karımızla Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski yeni Kuzular bize söyler yılların geçtiğini		
İlim ilim bilmektir İlim kendini bilmektir Sen kendini bilmezsen Ya nice okumaktır		
Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle! Bir yaz günü geçtik Tuna’dan kaafilelerle... Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan, Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.		

Aşağıdaki altı çizili dizelerde görülen edebî sanatları belirleyip kısaca açıklayınız.

Beynimi kemiriyor dertler, düşünceler

Sanki üstüme üstüme geliyor dünya

Edebî sanat:

Açıklama:

Güneş bir bakır tepsi

Parlıyor ufuklarda

Edebî sanat:

Açıklama:

Bir yüksek lisans öğrencisi, Millet Kütüphanesinde aradığı kaynağı bulamayınca orada gördüğü bir görevliden yardım ister ve aralarında şu konuşma geçer:

—Klasik Türk edebiyatı ile ilgili kaynakları nerede bulabilirim?

—Klasik eserler bir alt katta yer alıyor.

Yukarıda yer alan diyalogdan hareketle iletişimin ögelerini yazınız.

Gönderici:

Alıcı:

İleti:

Geri bildirim:

Kod:

Kanal:

Bağlam:

Bir varlığı, kavramı, durumu daha canlı ve daha duygulu anlatmak için onu başka varlık, kavram veya durumların çizgileri ve şekilleri içinde tasarlamaya **imge** denir. Sanatçı, imge oluştururken izlenimlerinden hareketle gerçeği kendi algısına göre yeniden biçimlendirir.
Bu bilgiden hareketle aşağıdaki altı çizili dizelerde görülen imgesel kullanımı kısaca açıklayınız.

<u>Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden</u>
<u>Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak</u>
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak...

Sular sarardı... yüzün perde perde solmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

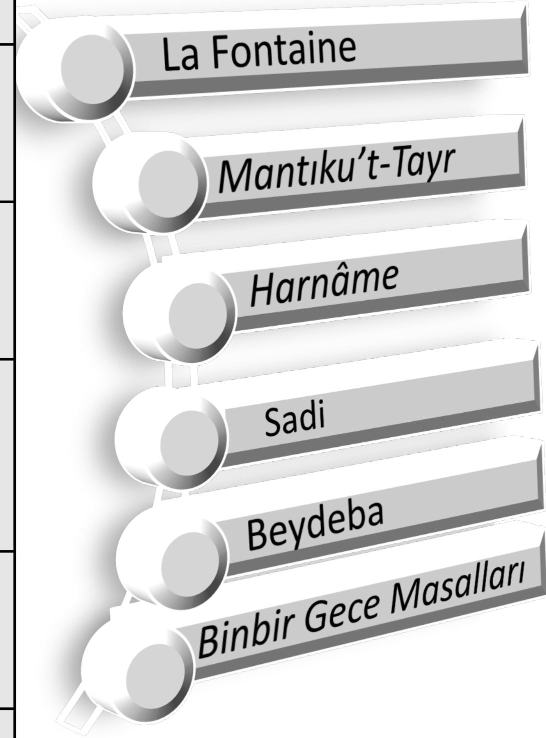
Açıklama:

Aşağıda verilen şiir adlarının hangi edebiyat kolu içinde yer aldığını karşılarındaki boşluğa işaretleyiniz.

ŞİİRLER	Anonim Halk Edebiyatı	Âşık Edebiyatı	Tekke Edebiyatı	Divan Edebiyatı
Mâni				
Gazel				
Koşma				
Türkü				
Kaside				
İlahi				

Verilen açıklamalarla eser ve sanatçıları eşleştiriniz.

1	XV. yüzyılda Şeyhî'nin yazdığı eser, Türk edebiyatındaki ilk fabl örneğidir.
2	İranlı şairin *Gülistan* adlı eserinde fabl özelliği taşıyan parçalara rastlanmaktadır.
3	Gülşehri'nin XIV. yüzyılda Farsçadan çevirdiği eser fabl özelliği göstermektedir.
4	Arap ve İran kaynaklı bu masallar, Doğu toplumlarının hayal dünyasının ürünüdür ve masalların anlatıcısı Şehrazat'tır.
5	Fabl türünün Fransız edebiyatındaki en önemli ismidir.
6	*Kelile ve Dimne*, Doğu'daki ilk masal / fabl örneklerindendir.

Aşağıdaki metinde yer alan sıfatları belirleyip bunların türünü ve yapısını yazınız.

Tuzlu yiyeceklerin susamaya neden olduğu yakın bir zamana kadar uzmanlar arasında yaygın bir düşünceydi. Buna göre kandaki tuz miktarının artması hücrelerdeki su yoğunluğunun azalmasına neden oluyordu. Bunun sonucunda hücrelerin sıvı kaybedildiği için beyne mesaj gönderdiği ve kişiyi su içmeye yönlendirdiği düşünülüyordu. Bu tezin yanlış olduğunu ünlü bir bilim insanı iki hafta önce geniş çaplı bir makale ile ortaya koydu.

Çarh bozulmuş dünya ıslah olmuyor

Ehli fukaranın yüzü gülmüyor

Ruhsati de dediğini bilmiyor

Yazı belli değil hat belli değil

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kafiye şeması düz uyaktır.

B) Ek hâlinde redife yer verilmiştir.

C) Tam uyağa yer verilmiştir.

D) Satirik şiir örneğidir.

E) Bir şiirin son dörtlüğüdür.

Türk edebiyatında Uygur Dönemi eseri olan ----, masal özelliği gösteren ilk eserlerdendir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Billur Köşk*

B) *Kalyanamkara ve Papamkara*

C) *Kibritçi Kız*

D) *Tasa Kuşu*

E) *Mantıku't-Tayr*

Aşağıda verilen sanatçı-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Necip Fazıl Kısakürek - *Çile*

B) Ömer Bedrettin Uşaklı - *Yayla Dumanı*

C) Nâzım Hikmet Ran - *835 Satır*

D) Yahya Kemal Beyatlı - *Kendi Gök Kubbemiz*

E) Fazıl Hüsnü Dağlarca - *Olvido*

Çam ağaçlarının arasında eski ve küçük bir kulübe vardı. Etrafı kısmen taş duvarlarla çevrilmiş olan bu kulübenin hemen yanı başında küçük bir çeşme sakin sakin akıyordu. Bahçe kapısı alelade birbirine eklenmiş birkaç ağaç parçasıyla yapılmıştı. Çam ağaçlarının arasından süzülen güneş ışıkları, çeşmeden akıp dışarı doğru çıkan suyun üzerinde renk hüzmeleri oluşturmuştu. Bu suyun kenarındaki papatyalar ve rengarenk çiçekler manzaraya eşsiz bir güzellik katıyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

A) Tartışma B) Tanımlama

C) Öyküleme D) Açıklama

E) Betimleme

Herhangi bir yazı okunur (I) onun özeti çıkarılabilir (II) Şiirin özeti çıkarılamaz (III) Şiir ne bir tarihî olayı (IV) ne bir hikâyeyi anlatır (V)

Yukarıdaki numaralanmış yerlerden hangisine hiçbir noktalama işareti getirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Tüm kötü alışkanlıklarını, iradesi sayesinde terk etti.

B) Bilgileri detaylı olarak müdüre arzetti.

C) Ben bu filmi, yıllar önce seyretmiştim.

D) Bu konulardan öğretmenimiz defalarca söz etti.

E) Arabasını evin arkasındaki boşluğa park etti.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

A) Buğra, 2006 yılında Ankara’da dünyaya gözlerini açtı.

B) Usta şair “Şiirsiz yaşayamam.” diyordu.

C) Ağrı dağına çıkmayı hepimiz çok istiyoruz.

D) Akşam Ahmet Bey de bize gelebilirmiş.

E) Fatih Sultan Mehmet “Avni” mahlasını kullanmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, kesme işaretinin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) TDK'nin dilimize yeni giren kelimeler için bir çalışma yapması bekleniyor.

B) Yazarlarımız Kurtuluş Savaşı'nı konu alan birçok esere imza atmış.

C) Zeynep Hanım'a bu konuyla ilgili bilgi vermeyi unutmayalım.

D) Hocamız Türkçe'nin tarihi üzerine kapsamlı bir yazı hazırlayacakmış.

E) Tanzimat Dönemi'nde Türk edebiyatı birçok türle ilk kez karşılaşır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat yoktur?

A) Öğretmenliğe hangi şehirde başlamıştınız?

B) Kış gecelerinin tadı bambaşkadır.

C) Bazı kitaplar, insanı alıp götürür.

D) İki saat önce onunla durakta karşılaştık.

E) Evimizin geniş bir bahçesi vardı.

Cevapları Ortaöğretim Genel Müdürlüğü resmi Youtube kanalında bulunan "Yazılıya Hazırlanıyorum" videolarından izleyebilirsiniz.